

Denekamp bij elkaar, vormen een stoet en trekken zingend naar de oude boerderij „Singraven”. De baas van die boerderij wordt een paaslied toegezongen. Dan vraagt de leider van het spel, die Judas heet, of ze een mooie spar of den mogen omhakken in het bos achter de boerderij. Dat mag altijd.

De onderste takken worden er met een bijl afgehakt, zodat alleen een kroon blijft zitten. Dan klimt Judas er in en maakt een touw aan de boom vast. Alle mannen trekken net zo lang tot de boom omhoog komt. Al zingend wordt die „paasstaak” naar Denekamp gesleept. Voor de kerk blijft 'ie voorlopig staan.

Na de middagkerkdienst wordt de paasstaak naar de „paasbult” gesleept. Daar wordt de boom in een gat naast het paasvuur neergezet. Boven in de top wordt een ton met brandbaar materiaal vastgemaakt. Nu komt 't „verkopen van deze paasstaak”. Judas klimt er in en vraagt: „Is er iemand, die wat voor deze mooie boom wil geven?”

Nu wordt hij net zo lang uitgelachen, dat hij zogenaamd kwaad naar beneden komt. Dan is het de beurt van zijn knecht, die Krioter heet, om het nog eens te proberen. Maar ook hij wordt geplaagd en uitgelachen. Opnieuw klimt Judas naar boven en roept beleefd: „Dames en heren, wilt u alsjeblieft allemaal iets betalen voor deze mooie boom?” Enkele mensen gooien wat in de pet waarmee Krioter rondgaat. Maar dat is niet voldoende. Weer probeert Judas de boom te verkopen en dat lukt dan eindelijk. Dan wordt alles verkocht: de boom, de ton, zelfs de banden van de ton en het recht om die ton 's avonds te mogen aansteken.

Is alles verkocht, dan roept Judas: „U mag vanavond om 8 uur allemaal naar het paasvuur komen kijken.”

Terwijl de kerkklokken beginnen te luiden, trekken alle mensen al zingende naar het dorp terug. Na een flinke maaltijd, waarbij veel eieren gegeten worden, loopt het hele dorp 's avonds uit naar de paasweide. Daar brandt dan spoedig de paasbult (de paashoop) en ook de paasstaak wordt verbrand. Terwijl dit gebeurt zingen de mensen:

*„Daar nu het feest van Pasen is, halleluja!
Wij zingen van Heer Jesu Christ,
Halleluja, halleluja, halleluja!”*

Het mooie van dit oude gebruik is, dat het elk jaar opnieuw wordt gevierd, al eeuwen lang. Waar het vandaan komt?

Heel vroeger brandden de mensen ook al vuren, uit blijdschap dat de lente was gekomen. Men zei: „als die vuren elk jaar branden, dan zal er op dat land veel groeien. Dan komt er een goede oogst.” Bijna hetzelfde gebruik als in Denekamp vind je in het Limburgse plaatsje Noorbeek; daar gebeurt het op de tweede zaterdag na Pasen. Dan wordt de meiboom ingehaald op een „mallejan”, een lange wagen op twee wielen, getrokken door vier paarden.

In verschillende steden van ons land plakt men (evenals op Pinksteren) nog een derde feestdag aan Pasen vast. Speciaal in de Zeeuwse plaatsen is dit nog een oud gebruik, waaraan alle mensen vanzelfsprekend meedoen.

Paasfeest

DOOR
CO VAN DER STEEN-PIJPERS

't Is de laatste dag voor de paasvakantie. Meneer Jonker heeft verteld van het lijden en sterven van de Here Jezus. Stil heeft de klas geluisterd. Zijn leven heeft de Here Jezus gegeven voor de zonden van de mensen. Ook voor hun zonden.

Meneer kan prachtig vertellen. Zelfs al ken je het verhaal, al weet je precies hoe het afloopt, dan moet je nog luisteren. Begrijpen kun je het niet. Iedere dag doe je weer verkeerde dingen. En iedere dag vergeeft de Here het weer. Je hoeft het alleen maar te vragen. Eerbiedig zingen ze: Dank mijn Heiland voor Uw lijden.

Joost en Gerard blijven achter om meneer te helpen. IJverig maken ze de prullebakken leeg, rapen snippers op en zetten de planten op een schaduwplekje in de tuin.

„Gaan jullie nog uit in de vakantie?” vraagt meneer. Al een paar dagen heeft hij gemerkt dat er iets geheimzinnigs gaande is en hij wil er wel iets meer van weten.

De jongens kijken elkaar aan. Zullen ze 't zeggen? Meneer mag het best weten, maar je zult zien: ze krijgen er gezeur mee.

„We gaan tweede paasdag een speurtocht houden”, gooit Joost er uit. „Net zoiets als een rijwielrally, maar dan lopend. We hebben een route uitgezet en ze krijgen allerlei gekke opdrachten.” Gerard komt nu ook los. We gaan de hele dag, over de hei naar de „Zeven witte wijven”, en dan dwars door het bos naar de „Vossenberg”.

„Gaat de hele klas mee?” informeert meneer. „Natuurlijk niet!” zegt Joost verontwaardigd. „De meisjes kunnen we niet gebruiken. Die worden moe, of ze krijgen ladders in hun kousen. En voor iedere spin gaan ze gillend op de loop. Nee hoor, alleen de jongens.”

En dan komt de vraag die het gezeur met zich brengt. „Gaat Andreas ook mee?”

Omdat ze wisten dat die vraag komen zou, hebben ze meneer niets van hun plannen verteld. Want ze willen Andreas niet mee hebben. Een maand geleden is hij op school gekomen, bij hen in de klas. Hij heeft een rare naam. Hij heeft rare kleren aan. Hij heeft dikke, glimmende wangen. Z'n lippen steken een beetje vooruit en z'n haar kroest als uitgemaalde wol.

Andreas is een negerjongen. Als je met Andreas over straat loopt kijkt iedereen je na. En daarom willen ze dat niet. Als ze over hem praten zeggen ze: die knul. Op het speelveld staat hij meestal alleen. Ze zien hem wel. Maar het verdriet in de donkere ogen, het verdriet om de eenzaamheid, dat zien ze niet.

Koppig staan ze voor meneer. Die knul gaat toch niet mee!

voor allemaal...

Plotseling loopt meneer naar het raam en tikt er tegen met zijn ring. Hij wenkt. Op het speelplein liep juist... Andreas. Even later is hij ook in de klas. Meneer kijkt de jongens om de beurt aan. Dan zegt hij ernstig: „Als alle jongens uitgaan, gaat Andreas mee. Hij hoort erbij. Kan je ver lopen, Andreas? Wil je mee, tweede paasdag, de hele dag wandelen?”

De donkere ogen glanzen. „Ja meneer, graag, ik ben nooit moe, nog van twee dagen wandelen niet.” Meneer knikt tevreden. „Mooi, hoe laat gaan jullie, en waar vandaan?”

„Kwart over acht, van de school”, zegt Gerard snel, met een waarschuwend blik op Joost. „Brood mee voor 's middags.”

„Een heel brood”, lacht Andreas, „ik eet heel veel.” Dan gaan ze naar huis. Andreas eerst. En wat later de andere twee. „Waarom zei je nou...” begint Joost. „Man, snap je dat niet?” valt Gerard uit. „Die knul gaat niet mee!”

Tweede paasdag is het stralend weer. Dat is het voordeel van een late Pasen. 't Is volop lente. De lucht staat als een grote, blauwe koepel boven het jonge groen en de vroege bloemen. Meneer Jonker heeft z'n bromfiets gepakt. Hij moet even van al dat mooie genieten. Midden in het dorp remt hij plotseling af.

Hoe kan dat nou? Daar loopt Andreas! „Waar zijn de jongens?” vraagt hij verbaasd. Andreas haalt z'n schouders op. In z'n donkere ogen is het verdriet teruggekomen. Meneer denkt na. Ze staan voor het winkeltje van bakker Buitenhuis en de bakker staat in de deuropening ook al te genieten van het zonnetje. Snel stapt meneer op hem af. „Bakker, voor een bijzondere gelegenheid heb ik, even tellen... veertien gevulde koeken nodig. Kan ik die krijgen? 'k Betaal morgen wel.”

„Altijd meneer.”

„Pak aan”, zegt meneer even later tegen Andreas, en duwt de zak in z'n handen. „Zo, ga achterop zitten. Zet je broodtas maar tegen het zadel. En houd je goed vast.” En dan rijden ze in de richting van de „Zeven witte wijven”. Meneer weet ze wel. 't Zijn zeven berkebomen met blanke stammen, boven op een kleine heuvel. Vandaar kunnen ze misschien de jongens ontdekken.

Nog vóór ze er zijn horen ze hun stemmen. De schelle stem van Joost roept: „Hierboven op elkaar wachten! Dan krijgen jullie nieuwe opdrachten!” Meneer stapt af. Hij beduidt Andreas dat hij op de grond moet gaan zitten en heel stil zijn. „Ik ga naar de jongens”, zegt hij. „Als ik op mijn fluitje blaas kom jij ook, en dan geef je iedereen een gevulde koek. Gesnapt?”

Andreas knikt. Hij duikt weg tussen de hoge heestruiken en meneer weet dat hij daar roerloos zal blijven zitten al duurt het uren.

Even later is meneer boven. Hij wordt door de jongens met verbaasde kreten ontvangen.

„Meneer, doet u mee? Hier hebt u een kaartje van

de route, maar kijk uit, 't klopt niet helemaal.” „Zeg liever dat 't helemaal niet klopt”, lacht er een. Meneer wacht tot ze er allemaal zijn. Dan zegt hij ernstig: „Ik kom jullie iets vragen: Een jongen, die twee verlamde benen heeft, zou die bij ons in de klas kunnen? Hij zal altijd alleen zijn, want hij kan nergens aan meedoen, nergens mee naar toe.” Ze zijn verwonderd over deze vreemde vraag, hier op de zonnige heuvel. Dan breken ze los: „We zullen hem wel dragen...”

„Hij kan wel achterop een fiets...”

„Meneer, wij hebben een strandwagen...”

Meneer zwijgt. Hij kijkt alleen de kring rond, bedroefd, verwijtend.

Ze worden er onrustig van. Maar ineens begrijpen ze het, als meneer vraagt: „En Andreas dan.”

Even is het stil. Dan springt Gerard naar voren. „Meneer”, hakkelt hij, „het is mijn schuld. Ik heb expres de tijd en de plaats verkeerd genoemd. Mag ik hem op uw bromfiets halen? 'k Zal heel voorzichtig zijn en er zijn hier toch geen agenten.”

„Wacht even...” zegt meneer, „jullie hebben het lijdensevangelie niet goed begrepen. De Here Jezus heeft Zijn leven gegeven voor allen die Hem liefhebben. Hij maakt geen onderscheid tussen blank en zwart. Zouden wij dat dan wel mogen...? Wie vindt het goed dat Andreas meegaat?”

Alle vingers gaan omhoog.

„Fijn jongens, ik wist wel dat ik op jullie kon rekenen.” Dan klinkt snerpnd zijn fluitje. En tot hun grote verbazing zien de jongens Andreas plotseling opduiken. Aarzelend loopt hij op hen toe. „Lopen”, moedigt meneer aan, „we hebben honger.”

En Andreas lóópt! Halverwege doet hij de koekzak open en als hij begint uit te delen gaat er een gejuich op. Meneer knikt tevreden. Nu zijn ze meteen over hun verlegenheid heen.

Dan neemt hij zijn bromfiets.

„Meneer, gaat u niet verder mee?”

„Is het nodig jongens?”

Ze begrijpen hem.

„Nee meneer”, zegt Gerard beslist.

„Dan ga ik naar huis. Veel plezier. En vergeet niet, dat het vandaag feest is. Paasfeest...! Voor allemaal...!”